

ТҮПНҰСҚА

ONTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»	
«Терапиялық және балалар стоматология» кафедрасы		044-74/ 8 беттің 8 беті	
Әдістемелік нұсқау			

ONTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»	
«Терапиялық және балалар стоматология» кафедрасы		044-74/ 8 беттің 1 беті	
Әдістемелік нұсқау			

Тәжірибелік дағдылар орталығында Стоматологиялық модельде кариозды қуыстарды дайындауға арналған стоматологиялық тренажер (люкс) ТС-У.02 дағдыларын пысықтау үшін тренажерді пайдалану бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқау.

Мамандығы: «Стоматология»

Пән: «Тістің қатты тіндерінің тіс жегі және тіс жегі емес зақымдануы»

Курс: 3

Кафедра: Терапиялық және балалар стоматологиясы

Құрастырушы: Л.О.Кенбаева

Шымкент, 2022 ж.

ОНТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Терапиялық және балалар стоматология» кафедрасы	044-74/ 8 беттің 2 беті
Әдістемелік нұсқау	

Кафедра мәжілісінде қарастырылған

Хаттама № 2 15.09. 2022ж.

Кафедра меңгерушісі

М.Ғ.К., доцент м.а.

Л. О.Кенбаева

ОНТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Терапиялық және балалар стоматология» кафедрасы	044-74/ 8 беттің 3 беті
Әдістемелік нұсқау	

- Клиникалық дағды аталуы:** Кариозды қуысты Блэк бойынша I және V класты бөлшектеу.
- Оқыту мақсаты:** кариесті жедел емдеу кезеңдерін зерттеу.
- Кариесті жедел емдеу дағдыларын алдын-ала үйрету және көрсету үшін қажет уақыт-15 мин.**
- Дағдыны игеруге арналған уақыт- 45 минут**
- Дағдыны игеруге арналған қажетті теориялық білімдер:**
 - Блэк бойынша кариозды қуыстардың жіктелуін білу.
 - Кариозды қуыстарды бөлудің жалпы принциптерін білу.
 - Кариозды қуыстарды өңдеу қадамдарын білу.
 - "Биологиялық орындылық" қағидатының мәнін білу.
 - "Техникалық ұтымдылық" қағидатының мәнін білу.
 - "Профилактикалық кеңейту" әдісінің ерекшеліктерін білу.
 - "профилактикалық пломбау" принципін, дайындаудың ерекшеліктерін білу.
 - Тістің әртүрлі беттерінде кариозды процестің таралу жолдарын білу.
 - I және V кластардағы кариозды ақаулардың сипаттамасын білу.
 - I класты кариозды қуыстарды дайындау әдісін меңгеру.
 - V класты кариозды қуыстарды дайындау әдісін меңгеру.
 - Қызыл иек маңындағы қабырғасын қалыптастыру әдістемесін меңгеру.
 - Кариозды қуыстарды дайындаудағы қателіктер мен асқынуларды білу

6. ТС-У.02 Стоматологиялық тренажер турбина ұшы (400000 айн/мин), бұрыштық ұшы 4,5-5000 айн/мин, Алмаз және карбидті борлар (жарылған немесе сфералық).

7. Медициналық құралдар мен жабдықтар тізімі: маскалар, стерильді қолғаптар, стоматологиялық жиынтық (науа, пинцет, зонд, үтіктеуіш, экскаватор).

8. Дағдыны орындау алгоритмі:

№	Қадамдық әрекеттер	Орындалуы		
		Иә	Жоқ	Ескерту
1.	Фиссуралық немесе сфералық бор жоғары жылдамдықта кариозды қуысты ашты I класс: кариозды қуыс сфералық немесе конус тәрізді бормен ашылды, оның жұмыс бөлігі кариозды қуыстың кіреберісінен сәл кішірек. V сынып: кариозды қуысты айтарлықтай ашудың қажеті жоқ.			
2.	Ол кариозды қуыстың орташа өлшемді фиссуралық борымен кеңейтін, эмаль жиегінің туралануын, фиссураның кариесінен зардап шеккен иссекті жүргізді. I сынып: орташа өлшемді конус тәрізді, жалын тәрізді немесе фиссуралы бормен өткізілді. Ол эмальдың шеттерін туралап, тістің бұзылуынан зардап шекті. V класс: қуыс медиальды-дистальды бағытта тәждің дөңгелектеріне бөлінеді. Сағыз			

ONTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Терапиялық және балалар стоматология» кафедрасы	044-74/ 8 беттің 4 беті
Әдістемелік нұсқау	

ONTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Терапиялық және балалар стоматология» кафедрасы	044-74/ 8 беттің 5 беті
Әдістемелік нұсқау	

	қабырғасы Сағыз деңгейіне дейін немесе оның астында 0,1-0,3 мм-ге дейін кеңейді.			
3.	Некрэктомия жасады. Аз айналу жылдамдығымен экскаваторларды немесе глобулярлы борды пайдаланып, некротикалық жұмсартылған дентинді алып тастады. I сынып: төмен айналу жылдамдығымен әртүрлі көлемдегі экскаваторлармен немесе сфералық бормен жүргізілді. Алдымен мен қабырғаларды, содан кейін түбін дайындадым. V сынып: барлық зардап шеккен тіндерді сфералық немесе алмұрт тәрізді бормен аз айналу жылдамдығымен алып тастады.			
4.	Кариозды қуыстың пайда болуын оның орналасуына байланысты жүргізді. I сынып: кариозды қуысқа қорап тәрізді пішін берді. Қуыстың қабырғалары бір-біріне параллель және түбіне перпендикуляр. Қуыстың түбі, әдетте, тегіс, целлюлозаға қарайды. V сынып: бөлшектеу агрессивті емес сфералық немесе алмұрт тәрізді бормен төмен айналу жылдамдығымен жүргізілді (кейде сопақша) қуыстың түбі дөңес.			
5.	Қайталама кариестің дамуын болдырмау үшін эмаль жиктерін өңдеді, қуыстың шегінде 45% бұрышпен қиғаш (фальц) жасады.			

9. Тапсырмалар:

- Іргелес тістердің, периодонттың және ауыз қуысының тіндерінің тұтастығын сақтау принципін бағалау.
- Манипуляциялардың ұтымдылығы мен технологиялылығы принципін бағалау.

10. Сабақ тақырыбы бойынша бағалауға арналған материалдар:

1. Композиттерді қолданған жағдайда эмальдың шетін бұрышпен кесу керек:

- 45°
- 90°
- 35°
- 65°
- 55°

2. Келесі құрал некрэктомия жасайды:

- үтіктеу
- зонд
- үлкен өлшемді сфералық бормен және экскаватормен
- шағын өлшемді сфералық бормен
- үлкен өлшемді бор

3. Соқыр шұңқырдағы 16 тістің вестибулярлық бетінде орналасқан кариозды қуысты қай класқа жатқызу керек:

- V сынып
- IV сынып
- III сынып
- II сынып
- I сынып

4. Кариозды қуыс 48 тістің шек бетіндегі шұңқырда орналасқан. Келесіге бұл қуыс Блэк классификациясы бойынша сыныпқа жатады:

- II
- I
- III
- V
- IV

5. Кариозды қуыстарды бөлшектеу кезінде некрэктомия кезеңінде қандай құралдар қолданылады:

- конус тәрізді ормандар
- доңғалақ тәрізді ормандар
- сфералық борлар
- цилиндрлік борлар
- экскаваторлар
- кері конустық борлар

6. Кариозды қуыстарды бөлудің үшінші кезеңін атаңыз

- некрэктомия
- Жылтырату
- эмаль жиктерін тегістеу
- қуыстың кеңеюі
- некротикалық тіндердің бөлінуі;

11. Орындауды бағалау критерийлері:

Орындалды: Клиникалық дағдыларға сәйкес оқытушы 5 қадамдық әрекетті орындады. Қуыстың локализациясына сәйкес кариозды қуысты бөлу кезеңдерін дұрыс жүргізді. Іс-әрекеттің нәтижелілігін бағалады.

Жартылай орындалды: Клиникалық дағдыларға сәйкес, білім алушы 5 қадамдық әрекеттің 2-3-ін орындады. Кариозды қуысты бөлшектеу кезеңдерін толық жүргізген жоқ. Кариозды қуыстың шеттерінің қиғаштығын жасамады. Іс-әрекеттің нәтижелілігін ішінара бағалады.

Орындалмады: Клиникалық дағдыларға сәйкес оқытушы 5 қадамдық әрекетті орындамады. Іс-әрекеттің тиімділігін бағаламады.

12. Әдебиет:

Негізгі әдебиеттер:

1. Максимовский М. Ю. терапевтік стоматология. Мәскеу. Медицина. 2002.215-231 б.
2. Бурабай Е. В. терапевтік стоматология: 3-ші басылым, I-том. Алматы: Эверо, 2018. – Б. 47-52.
3. Дмитриева Л.А., терапевтік стоматология [Электрондық ресурс] : ұлттық нұсқаулық / ред. Л. А. Дмитриева, Ю. М. Максимовский.

ÖNTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Терапиялық және балалар стоматология» кафедрасы Әдістемелік нұсқау	044-74/ 8 беттің 6 беті

2-ші басылым., қайта өңдеу. және қосымша. - М.: GEOTAR-Media, 2015. - 888 Б.

Қосымша:

Терапевтік стоматология: нұсқаулық / 1 бөлім / Зазулевская Л. Я., Баяхметова А. А.,

Смагулова Е. Н. және т. б. - Алматы: "Эверо" баспасы, 2016.- Б. 90

Электрондық ресурстар https://res.epigraph.kz/search/read_book/541/

<http://www.rosmedlib.ru/book/ISBN9785970433393.html>

<http://www.rosmedlib.ru/book/ISBN9785970434598.html>

<http://www.rosmedlib.ru/book/ISBN9785970434604.html>

<http://www.rosmedlib.ru/book/ISBN9785970434765.htm> 3

13. Бағалауға арналған материалдар бойынша дұрыс жауаптар эталоны

1-ші нұсқа	
1	А
2	С
3	Е
4	В
5	В, Д
6	А, Д

ÖNTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Терапиялық және балалар стоматология» кафедрасы Әдістемелік нұсқау	044-74/ 8 беттің 7 беті